

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת בראשית תשפ"ד לפ"ק

בעיר פאלם ספרינגס

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווען - גליון אלף שצ"א

ופעם אחת על המחשבה, מה שאין כן בלא תעשה לא נחשב רק המעשה, ואם כן שוב קרוב השכר יותר מן ההפסד. וזהו שסיימו, ועכשיו שנברא ימשמש במעשיו, לדקדק שיהיו במחשבה טובה וזכה, ויהא נחשב כל מצוה לשתיים, היינו המחשבה והמעשה ע"ש.

ובזה נראה לבאר הכתוב (ירמיה לא-ט) הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו עוד, על כן המו מעי לו, רחם ארחמנו נאום ה'. כי הא דהקב"ה מצרף בישראל מחשבה טובה למעשה, זהו מחסד ה' מרוב חביבותו לישראל, דהא באומות העולם אין הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה (ירושלמי פאה א-א, הובא בתוס' שם ד"ה מחשבה), רק בהיות שבני ישראל הם ילד שעשועים לה', על כן נותן להם שכר גם על המחשבה טובה, ועל כן השכר על המצות הם כפולים, אשר כל מצוה שישראל מקדים לה מחשבה טובה לעשותה, נחשבת לו לשתיים, הן המחשבה והן המעשה, והרמ"ח מצות עשה הם כפולים. ועל זה אמר, הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, ועל כן המו מעי לו רח"ם ארחמניו נאום ה', אני נותן להם שכר מצוה על שני פעמים רח"ם, כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

ועל דרך זה נראה לפרש הכתוב, מזמור לאסף, אך טוב לישראל, אלקים לברי לבב (תהלים עג-א). כי הנה רמ"ח מצות עשה ושס"ה לא תעשה הם ביחד תרי"ג מצות התורה (מכות כג:), אבל בהיות שהמצות עשה כפולים, הן המחשבה והן המעשה, אם כן יש שכר על תצ"ו מצות, ועם הלא תעשין ביחד, זה עולה תתס"א מצות, גימטריא של אס"ף (שאות פ' של מנצפ"ך עולה שמונה מאות). ונתן שבח והודאה לה' על חלקנו בתורת ה', 'מזמור לאסף', זהו מזמור על מה שמחשיב לנו גם המחשבה טובה כקיום מצוה, ועל ידי זה יש ביחד מצות כמספר אס"ף, וזהו 'אך טוב לישראל', שבהם מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ולא באומות העולם, 'אלקים לברי לבב', שעובדים את ה' ככוונה רצויה בלב ובמחשבה, אצליהם המצות עשה כפולים, שמקבלים שכר עבור שני פעמים רמ"ח עשין.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (א-א). ברש"י אין המקרא הזה אומר אלא דרשוני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו (משלי ח-כב), ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו (ירמיה בג-ע"כ. ויש להבין למה תיאר הכתוב כאן את התורה וישראל בשם 'ראשית'.

ולח'ן בפרשה אחר בריאת האדם, כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי (א-לא). וברש"י יום הששי, כולם תלויים ועומדים עד יום הששי, הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה. וכמאמרם (שבת פח:). יום הששי, ה' יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם, אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו ע"כ. ויש להבין קשר הכתוב רישא לסיפיה.

ונראה דהנה לכאורה תקשה, שאמר ה' על בריאת האדם, והנה טוב מאד, הלא אמרו (עירובין יג:) שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא. נמנו וגמרנו, נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו, ואמרי לה ימשמש במעשיו ע"כ. וכיון שנוח לו שלא נברא, איך נאמר על בריאתו והנה טוב מאד.

אך הענין הוא, דאיתא במהרש"א (מכות כד:), נמנו וגמרנו, שמנו המצות, ומצאו שהלאוין הם יותר מהעשין, שהעשין הם רמ"ח והלאוין הם שס"ה, ועל כן הסכימו וגמרו לומר שיותר טוב היה לו להאדם אם לא היה נברא, כי הוא קרוב להפסד מחמת הלאוין שהם רבים, ורחוק לשכר מצד העשין שהם מועטים ע"כ.

וכתוב בנועם מגדים (ריש פ' בלק) בשם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל, דלפי מה שאמרו חז"ל (קידושין מ.) דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, אם כן אצל קיום מצוה יש שני פעמים רמ"ח, פעם אחת על המעשה

ובפנים יפות (פתיחה לפ' בראשית אות ג) פירש בזה בפרשתנו, וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ, וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, וינחם ה' כי עשה את האדם וגו', ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי וגו' (ו-ה). והכוונה שראה ה' כי רבה רעת האדם בארץ, העבירות מרובים מהמצוות עשין. וגם ראה שכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, ואין להם מחשבה רצויה וטובה, ואם כן נוח לו שלא נברא, וינחם ה' כי עשה את האדם ע"ש.

ובזה יתבאר מה שהתחילה התורה 'בראשית' ברא אלקים את השמים ואת הארץ, כי המחשבה נקראת ראשית (וזהו ח"א רמז), שסוף מעשה במחשבה תחלה, והמחשבה היא הראשית לכל המעשים. ובהיות שהעולם נברא עבור ישראל שיקיימו את התורה, אם כן תקשה הלא נוח לו לאדם שלא נברא, ומהו תועלת וטובת כל הבריאה, הלא קרוב להפסד יותר משכר, כי הלא תעשין מרובין על העשין. על כן הקדים 'בראשית', בשביל המחשבה טובה שהקב"ה מצרפה למעשה, ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שעל ידי זה העשין כפולין. ובשביל התורה ובשביל ישראל שנקראו ראשית, שישראל מקיימין התורה גם במחשבה, שפיר נוח לו שנברא, שהוא קרוב לשכר.

*

והנה ממתן תורה עצמה יכולים ללמוד דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה בישראל, דהנה בתוספות (עבודה זרה ג. ד"ה יום) הקשו, דכיון דתנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית, שרק אם יקבלו התורה בששה בסיון יתקיימו שמים וארץ, ואם כן למאן דאמר (שבת פו:) דהוסיף משה יום אחד מדעתו, ובשבעה בחודש ניתנה תורה, אם כן לא נתקיימה התנאי, שעברה יום הששי ולא קיבלו ישראל את התורה. ותיצרו דכיון דראויה היתה להנתן בששי, וישראל במחשבתם היו מוכנים לקבלה, אלא שהוסיף משה יום מדעתו, שפיר נחשב שקיבלו ישראל התורה בששי מצד המחשבה טובה ע"ש.

והנה התורה נקראת ראשית, לרמז על מאמרם (עירובין נד:) דדיה ירווך בכל עת (משלי ה-ט), למה נמשלו דברי תורה כדד, מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם ע"כ. והיינו שכחזור על דברים שכבר למד ויודע אותם היטב, תמיד הוא מוצא בו טעם חדש, ומתגלה לו נקודה שעדיין לא השיג. ועל כן התורה נקראת ראשית, שתמיד הוא אצלו כמו שלמדו בפעם ראשונה, שמוצא בהן טעם שלא טעם עדיין. וכמו כן ישראל נקראו ראשית, אשר דברי תורה חדשים עליהם כאילו היום ניתנו, וכמו שנאמר (שמות יט-א) ביום הזה באו מדבר סיני (רש"י שם). וכל עבודתם לה' היא תמיד בהתחדשות של ראשית, כאילו היום נצטוו עליה.

וזהו המשך הכתוב, אשר אחר בריאת האדם אמר, וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ולכאורה הא נוח לו לאדם שלא נברא, ואיך אמר שהוא טוב מאד. אך הטעם שנוח שלא נברא, בשביל שהלא תעשין מרובין על העשין, וקרוב להפסד, אבל הרי הקב"ה מחשיב לישראל מחשבה טובה כמעשה, אם כן העשין כפולין, ושפיר נוח לו שנברא, ועכשיו שנברא ימשמש במעשיו לעשותם במחשבה טובה וזכה. אך מי יאמר שהוא כן, דמצרף מחשבה טובה למעשה, על כן סיים עלה ויהי ערב ויהי בוקר יום ה'ששי', שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, שאם לא יקבלו התורה בששי בסיון, אחזיר אתכם לתוהו ובוהו, והרי בסופו לא קבלוהו בששי, אלא בשבעה בסיון, ועל כרחק כיון דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, והם היו מוכנים לקבלה ביום הששי, אלא שהוסיף משה יום אחד מדעתו, שפיר נחשב להם יום הששי כאילו קבלוהו. וכיון שכן הוא שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, שפיר נוח לו שנברא, שהוא קרוב לשכר יותר מההפסד, וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

ואנו קורין את השבת, בשם 'שבת בראשית', וכתוב בדברי יחזקאל, כי אחר הימים נוראים היה לכל אדם הרחוק תשובה, וקיבל על עצמו איזה הנהגה טובה, לפי ערכו ומדריגתו, לכן מזכירין להאדם, שבת בראשית, שמעתה מתחיל סדר חדש, ומה שעבר עבר, וישתדל שמעתה יהיה טוב ע"ש. ולפי מה שנתבאר נרמז גם כן, להזכיר בתחלת השנה, שיהא דברי תורה חדשים עליו כאילו היום נצטוו מחדש, ולחזור תמיד על לימודו, שמוצא בהן טעם כמו בראשית לימודו. – ובתרגום ירושלמי פירש בראשית, בחוכמתא, וקורין שבת הראשונה שבת בראשית, לרמז כי איזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד לב), לסדר לעצמו תכנית מה הוא רוצה להגיע בשנה זו, ולסדר כך את עתו וזמנו שיוכל להצליח להוציא מחשבתו מן הכח אל הפועל.

הגליון הזה נתגבד על ידי

מהר"ר ר' שרגא צבי פישמאן ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' שרגא צבי פישמאן ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' מרדכי חובין ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' שרגא צבי פישמאן ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' שרגא צבי פישמאן ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' שרגא צבי פישמאן ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב
מהר"ר ר' אהרן פרייליך ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יוסף באדאנסקי ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יוסף באדאנסקי ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יוסף באדאנסקי ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יוסף באדאנסקי ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יוסף באדאנסקי ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב
מהר"ר ר' יעקב גאלד בערגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יעקב בערגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יעקב בערגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יעקב בערגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יעקב בערגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' יעקב בערגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב
מהר"ר ר' אברהם שמואל זינגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' אברהם שמואל זינגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' אברהם שמואל זינגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' אברהם שמואל זינגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' אברהם שמואל זינגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב	מהר"ר ר' אברהם שמואל זינגער ה"ו לרגל השמחה השרויה במענו בנישואי בתו למול טוב